

Een onbekende halve groot, Maastricht 1510

Van de Brabantse munthuizen ten tijde van Karel V en Filips II weten we dat er onderlinge samenwerkingsverbanden bestonden. Dat dit in een aantal gevallen geleid heeft tot munten waarop duidelijk te zien is dat een stempel gewijzigd is door het muntteken aan te passen is ook bekend. Een van ons heeft daar al wat voorbeelden van beschreven.¹ Zo was er een korte van Karel V met jaartal 1556, waarbij de ster van Maastricht is aangebracht over de hand van Antwerpen. Er zijn gouden realen van Filips II bekend, met dezelfde stempelwijziging. Er zijn filipsdaalders en halve filipsdaalders waarbij eenvoudig een B naast het portret van Filips II is aangebracht, bij de start van het munthuis in Brussel (1576). Deze munten zijn voor het overige volledig 'Antwerps', inclusief een handje in het omschrift. Tot slot zijn er oorden met de boom van Den Bosch aangebracht over de ster van Maastricht (1592).

Recent is een muntje gevonden van Karel V, een halve groot van Maastricht (vGH 174-2, Vanhoudt 205.MA).² Dit muntje is op twee manieren bijzonder. Ten eerste draagt het het jaartal 1510. Tot op heden was dit betrekkelijk zeldzame type alleen bekend zonder jaartal, en met de jaartallen 1508, 1509, 1511 en 1512. Ten tweede heeft het er alle schijn van dat

de ster in het hart van het kruis op de keerzijde is aangebracht over een handje (of andersom). De munt heeft verder alle uiterlijke kenmerken van de Maastrichtse uitvoering en niet die van de Antwerpse. Dit maakt deze munt tot het vroegste voorbeeld van een gewijzigd muntteken in de Brabantse reeks.

De munt kan (de stijl van Van Gelder en Hoc aanhoudend) als volgt beschreven worden:
Voorzijde: armes d'Autriche-Bourgogne
en plein champ, sous une couronne
Keerzijde: croix ornée, coupant la legende,
portant le différent d'atelier en coeur
et cantonnée d'un lion et d'un lis
MO * ()RCIDVC * AV()JIE() * IVRO
SIT * NO - * DOMI - * BEN - ED * 1510

Noten

1. Nieuwenhof, Willem van den (2012) Maastricht, korte van Karel V: onbeschreven variant, in: *De Beeldenaar* 36-6, 295-296; Nieuwenhof, W. van den (2000) De duiten van Philips II geslagen te Maastricht: enige verrassende stempelfouten, in: *De Beeldenaar* 24-2, 88-92.
2. Vanhoudt, Hugo (2015) *De munten van de Bourgondische, Spaanse en Oostenrijkse Nederlanden en van de Franse en Hollandse periode 1434-1830* (Heverlee); Gelder, H. Enno van & Hoc, M. (1960) *Les monnaies des Pays-Bas Bourguignons et Espagnols 1434-1713* (Brussel).

